

Præmielandbrug i Foulum 1769 – 1809

I en slægtsberetning fra familien Overgaard, Ørum, findes aftrykt et præmiebevis for fæstegårdsmand Peder Jacobsen, Foulum. Heraf fremgår det, at han i 1787 har modtaget en andenpræmie på 10 rigsdalder fra "Det kongelige Danske Landhusholdningsselskab" for at have anskaffet sig et par stude og i det foregående år at have udført dette arbejde:

"nedharvet 20 tdr. havre, udført gødning til 10 skæppers bygsæd, nedharvet byg- og boghvedesæden tilsammen i 8 bed, hjemkørt 12½ tønder rug". Desuden havde han med studene og to heste klaret grønjordsoprydning i 8 bed og kørt kornet til mølle. Baggrunden for denne præmie er, at "Det kongelige Danske Landhusholdningsselskab blev stiftet den 1. januar 1769 med det formål at opmuntre ved priser og præmier landmændene, kunstnerne og handelsmændene udi Hans kongelige Majestæts samtlige riger og land".

I den behandlede periode var der 6 præmietagere fra Tjele sogn, som Foulum hørte under. I alt kom af Viborg amts 69 præmietagere 13 fra Sønderlyng herred dvs. herredet er den flittigste deltager i kampen om præmierne i Viborg amt.

En foregangsmand i arbejdet var Kammerherre Hans Helmuth von Luttichau, Tjele og en opmunt-

ring for den lokale indsats har det ganske givet været, at kammerherren i 1780 meldte sig som overordentligt medlem og dermed betalte dobbelt kontingent. Godsejeren har bl.a. skrevet rapport om "Forbedringer foretaget og iværksat ved Tjele og Vinge Godser siden 1767".

Selskabet søgte ved at præmiere opsætning af stengærder at fremme indhegningens varighed, skovenes besparelse og nyttig stenrydning - for en stor præstation af denne art blev Foulumbonden, Laurits Christensen Hvam præmieret i 1776. Et utroligt slid må det have været for ham med datidens redskaber at opsætte 150 favne enkelte stengærder 1,2 m høje, foroven 31 cm brede og forneden 1 m brede.

Denne artikel har været trykt i Tjele Lokalhistoriske Arkivs årsberetning fra 1985.